

BÜYÜK İŞÇİ EYLEMLERİNDEN KALAN KUM

Aydınlık Gazetesi, 5 Ocak 2016

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı tarihinin en büyük eylemlerinden biri, 25 yıl önce, Zonguldak'taki Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) işçilerinin 4-8 Ocak 1991 günleri gerçekleştirdikleri büyük yürüyüştür.

Genel Maden-İş Sendikası'nda örgütlü 42 bin işçi TTK işyerlerinde 30 Kasım 1990 günü greve başladı.

Grev süresince her gün binlerce işçinin katılımıyla yürüyüşler düzenlendi. 4-8 Ocak 1991 günleri de Zonguldak'tan Mengen'e kadar muhteşem bir yürüyüş gerçekleştirildi. İşçi ailelerinin ve dayanışma için gelenlerin de katılımıyla, yürüyüşçülerin sayısı 60-70 bini buldu.

8 Ocak günü yürüyüşçülerin önü askeri birlikler tarafından kesildi. İşçiler, 112 km. yürüdüktan sonra Zonguldak'a geri döndüler. Toplu iş sözleşmesi 6 Şubat 1991 günü imzalandı. Fevzi Engin'in tespitlerine göre, maden işçilerinin gerçek ücreti 1981 yılında 100 kabul edilirse, 1985 yılında 76'ya gerilemişti ve 1989'da 91'di. 1990 yılından geçerli olan toplu iş sözleşmesiyle gerçek ücretler 210 düzeyine çıktı. 1991 yılında da 216 oldu. Diğer bir deyişle, bu eylem, işçilerin satınalma gücünü iki katının üstüne çıkardı.

Peki, bu muhteşem eylemden 25 yıl sonra geriye dönüp baktığımızda, sel gittikten sonra geriye kalan kum ne kadar?

Zonguldak gerçekten "emeğin başkenti" mi oldu? Bu eyleme katılan işçiler çok büyük bir dayanışmadan yararlandılar. Peki, bu işçiler daha sonraki yıllarda başka bölgelerde grev ve direniş yapan işçilere aynı desteği verdi mi, kendi yararlandıkları dayanışmanın benzerini başka işçiler için gösterdi mi?

HAYAL DÜNYASINDA YAŞAMAYIN

Hayır. Kendimizi aldatmayalım. Şemsi Denizer'den sonra Genel Maden-İş'in başına geçen kardeşi, sendikayı gülsuyuyla "kırkladı". TTK'da taşeronluk ve rodövans yaygınlaştırılır ve TTK'daki işçi sayısı 42 binden 11 bine indirilirken, hiçbir ciddi örgütlü direniş gerçekleştirilmedi. TTK işçisi, Türkiye işçi sınıfı mücadelesinde önemli bir rol üstlenmedi. Grev ve yürüyüşle satınalma güçleri iki katına çıkınca, başka yerlerdeki işçi direnişlerine ciddi bir destek vermediler.

İşçi eylemlerini desteklerken bu durumu dikkate almak gerektiğini düşünüyorum.

Yaprak tütün işletmelerinin özelleştirilmesi sürecinde Tekel işçilerinin 15 Aralık 2009-2 Mart 2010 direnişini hatırlayın.

Ankara'nın merkezindeki 78 günlük direniş sırasında Tekel işçileri hem çok büyük ve önemli bir eylem gerçekleştirdiler, hem de olağanüstü bir destekten ve dayanışmadan yararlandılar.

Peki, bu eyleme katılıp ardından işçiliğe çeşitli yerlerde devam eden işçilerden kaç, daha sonraki yıllarda, başka işyerlerindeki işçilere destek verdi, onlarla dayanışmaya girdi?

Çok azı; belki de çok çok azı.

SİYASAL MÜCADELE İHMAL EDİLMEMELİ

İşçinin kendi hakkı için eylem yapması önemlidir; ancak eğer bu eylem bu işçiyi dönüştürmüyorsa, onun sınıf bilincini geliştirmiyorsa, onun kişiliğinde ve davranışlarında köklü değişikliklere yol açmıyorsa, sel gittikten sonra fazla kum kalmıyor. Kum kalmayınca da sele övgüler düzmek, kendi kendimizi aldatmak oluyor.

Eksik olan siyasal mücadeledir.

Bu eylemler desteklenirken mücadelenin sınıfsal ve siyasi boyutu gözardı edilirse, sel gittikten sonra fazla bir kum kalmıyor.